

Klage over Dansk Kautions opsigelsesvilkår

J.nr. 2:801-115/hla

Rådsmødet den 27. januar 1999

1. Resumé

BG Garanti Forsikringsselskab A/S (BG Garanti) indsendte den 7. oktober 1998 en klage til Konkurrencestyrelsen over Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskabs (Dansk Kautions) opsigelsesvilkår.

Begge selskaber tilbyder debitor- og eksportkreditforsikringer til virksomheder. Forsikringerne dækker tab forårsaget af, at den, som virksomheden har leveret til, viser sig ikke at være i stand til at betale for allerede leverede varer. Forsikringsbegivenheden er debitors - købers - insolvens.

Af Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring fremgår det i § 13, stk. 2: "Hvis forsikringstager opsiges forsikringen, bortfalder forsikringsdækningen for alle fordringer straks ved opsigelsen, medmindre andet skriftligt aftales med Dansk Kaution."

Ifølge BG Garanti betyder bestemmelsen, at virksomheder, som opsiges deres forsikringer i Dansk Kaution, risikerer selv at skulle dække tab på debitorer, til hvem der er leveret før opsigelsen.

BG Garanti mener derfor, at bestemmelsen i § 13, stk. 2 i Dansk Kautions almindelige betingelser forvrider konkurrencen på markedet, da den vanskeliggør skift fra Dansk Kaution til et andet forsikringsselskab.

Det er derfor BG Garantis opfattelse, at bestemmelsen er i strid med forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

BG Garanti mener endvidere, at Dansk Kaution udnytter sin fremtrædende stilling på markedet til gennem bestemmelsen i § 13, stk. 2 at påtvinge forsikringstagerne urimelige forretningsbetingelser og skabe ulige vilkår for sine handelspartnere. BG Garanti mener derfor også, at bestemmelsen er i strid med forbudet mod misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens § 11, stk. 1.

2. Afgørelse

Det meddeles parterne, at Konkurrencerådet ikke finder, at bestemmelsen i § 13, stk. 2 i Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring er i strid med forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1 eller konkurrencelovens § 11, stk. 1.

Der lægges herved vægt på:

- at markedet for debitor- og eksportkreditforsikring er et professionelt marked med individuelle forsikringsaftaler, og at Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser indeholder mulighed for, at der ved indgåelse af forsikringsaftalen kan aftales andre opsigelsesbetingelser.
- at selv om standardopsigelsesbetingelserne ikke automatisk indebærer, at en forsikringstager, der selv opsiges forsikringen, kan opnå forsikringsdækning for hængende debitorer, er Dansk Kautions normale praksis, at forsikringen forlænges for allerede foretagne leverancer og dermed dækker tabsrisikoen for hængende debitorer.
- at de almindelige betingelser ikke er til hinder for, at forsikringstager gradvist kan frigøre sig for forsikringsforholdet til Dansk Kaution uden risiko for manglende forsikringsdækning ved opsigelse, og uden væsentlige konsekvenser for præmiestørrelsen, ved løbende at flytte dækningen af enkeltdebitorer over i et nyt forsikringsselskab.

3. Sagsfremstilling

3.1 Sagens anledning

BG Garanti orienterede ved brev af 12. maj 1998 Konkurrencestyrelsen om Dansk Kautions standardopsigelsesvilkår.

Konkurrencestyrelsen har i den anledning afholdt møde med Dansk Kaution den 11. juni 1998 og med BG Garanti den 14. august 1998.

BG Garanti indgav herefter ved brev af 7. oktober 1998 formel klage over opsigelsesbestemmelserne i Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og kreditforsikring.

BG Garanti hævder i klagen, at vilkårene er i strid med konkurrencelovens § 6, stk. 1, fordi de forvrider konkurrencen på markedet ved at vanskeliggøre skift fra Dansk Kaution til andre forsikringsselskaber.

BG Garanti hævder endvidere, at Dansk Kaution udnytter sin stilling på markedet til gennem opsigelsesvilkårene at påtvinge forsikringstagerne urimelige forretningsbetingelser og skabe ulige vilkår for sine handelspartnere. BG Garanti mener derfor også, at standardopsigelsesbetingelserne er i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 1.

Begge selskaber er blevet hørt i forbindelse med sagsbehandlingen.

Konkurrencestyrelsen har endvidere afholdt møde med Dansk Kaution den 8. januar 1999.

3.2 Sagens parter

BG Garanti er et 100 % ejet datterselskab af BG Bank.

Dansk Kaution er ejet 95,7 % af Tryg-Baltica Forsikring. Dansk Kaution overdrog med virkning fra 30. juni 1998 samtlige kreditforsikringer til Hermes Kreditforsikring, som er en filial af det svenske selskab Hermes Kreditförsäkring Skandinavien AB. Hermes er derfor indtrådt som forsikringsselskab for debitorforsikringer i stedet for Dansk Kaution. For nemheds skyld omtales selskabet i nærværende notat kun som Dansk Kaution.

Både BG Garanti og Dansk Kaution (Hermes) tilbyder debitor- og eksportkreditforsikringer til virksomheder. Forsikringerne dækker tab forårsaget af, at den, som virksomheden har leveret til, viser sig ikke at være i stand til at betale for allerede leverede varer. Forsikringsbegivenheden er debitors - købers - insolvens.

3.3 Afgrænsning af markedet

Det relevante marked må afgrænses som markedet for debitor- og eksportkreditforsikring.

Geografisk set må markedet afgrænses til Danmark. Efter klagers oplysninger vælger kun meget få danske virksomheder en udenlandsk forsikringsudbyder, som ikke er repræsenteret i Danmark. Klager skønner, at der er tale om mindre end 3 % af det samlede marked for kreditforsikring i Danmark, som dækkes af udenlandske selskaber, som ikke er repræsenteret i Danmark.

Efter det af klager oplyste er det danske marked opdelt på følgende måde:

	Estimeret markedsandel
--	---------------------------

NCM EKR Kreditforsikring A/S	50 %
Dansk Kaution A/S	40 %
BG Garanti Forsikringsselskab A/S	9 %
Gerling Nordic Kreditforsikring A/S	1 %

Der findes herudover en række factoringsselskaber, som tilbyder sikring af tilgodehavender som en del af en debitorfinansieringspakke. Disse dækninger er imidlertid i overvejende grad regaranteret eller indirekte udbudt via policer udstedt af de selskaber, der er aktører på markedet for debitor- og eksportkreditforsikring.

Markedsandelene er fastsat ud fra en samlet præmievolumen på anslået ca. 260 mio. kr. Det anslås, at der bag denne præmievolumen ligger en forsikret omsætning på 180 mia. kr.

3.4 Sagens genstand

BG Garanti har klaget over bestemmelsen i § 13, stk. 2 i Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring.

Ifølge BG Garanti har de øvrige udbydere på markedet (EKR/NCM Kreditforsikring A/S og Gerling Nordic Kreditforsikring A/S), bortset fra Dansk Kaution, standardopsigelsesbetingelser svarende til BG Garantis.

3.4.1 Dansk Kaution

Dansk Kaution har forklaret, at forsikringstager ved forsikringsforholdets indgåelse anmelder de debitorer til Dansk Kaution, som forsikringskunden ønsker forsikret. Dansk Kaution foretager herefter en vurdering af den enkelte debtors forhold med henblik på at fastsætte det kreditmaksimum, som forsikringstageren maksimalt kan få dækket hos hver debitor i tilfælde af forsikringsbegivenhedens indtræden - debtors insolvens.

Dansk Kaution fastsætter samtidig forsikringstagers præmie under hensyntagen til de risici, der er forbundet med hver enkelt debitor, det samlede kreditmaksimum, sammensætningen af den samlede kundegruppe samt forsikringstagers forhold i øvrigt. Præmien beregnes som en fast promille af de faktiske samlede udestående fordringer inden for det fastsatte kreditmaksimum.

Hver måned indberetter forsikringstager til Dansk Kaution, hvor stor den udestående portefølje hos de dækkede debitorer har været i den pågældende måned. Præmien betales bagud for den pågældende periode som den aftalte promille af månedens samlede faktiske udestående fordringer hos de pågældende debitorer.

Præmiens størrelse varierer altså fra måned til måned afhængig af omfanget af de faktiske udestående fordringer.

Endelig betales der derudover en fast årlig præmie i størrelsesordenen ca. 25.000 kr. for tilslutning til forsikringen.

Hvis forsikringstager vil have forsikringen til at dække et nyt kundeforhold, foretager Dansk Kaution en særskilt undersøgelse af den pågældende debitor til afgørelse af, hvorvidt forsikringskundens samlede kreditmaksimum skal ændres. Samtidig vurderes det, om den fastsatte præmiepromille skal ændres. Hver gang laves der et tillæg til den eksisterende forsikringspolice.

Forsikringstager kan også vælge at udtage debitorer af den forsikrede portefølje. I den situation vil der ikke skulle betales præmie af udeståendet til den pågældende debitor for leverancer fra og med det tidspunkt, hvor debitoren udmeldes, eftersom der kun betales præmie af det faktiske udestående for tilmeldte debitorer. Derimod vil udestående fordringer for tidligere leverancer fortsat være dækket hos Dansk Kautions.

Ca. en gang årligt vurderer Dansk Kautions forsikringsforholdet til den pågældende forsikringstager med henblik på at afgøre, om forsikringsbetingelserne bør genforhandles.

De grundlæggende principper omkring kreditforsikring og præmieberegning m.v. svarer i hele branchen i hovedtræk til det ovenfor beskrevne.

I Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring, § 13, punkt 1 og 2, fremgår det, at "Forsikringen kan til enhver tid opsiges af forsikringstager eller af Dansk Kautions uden varsel. Hvis forsikringstager opsiges forsikringen, bortfalder forsikringsdækningen for alle fordringer straks ved opsigelsen, medmindre andet skriftligt aftales med Dansk Kautions."

Hvis forsikringsbegivenheden - debtors insolvens - først indtræder efter, at forsikringstager har opsagt sin forsikring, så dækker forsikringen altså som udgangspunkt ikke, selvom den levering, som forholdet vedrører, er sket før forsikringen er opsagt. Forsikringen dækker med andre ord ikke hængende debitorer i afløbsperioden.

Som det fremgår af standardbetingelsernes § 13, stk. 2 har forsikringstager dog mulighed for ved indgåelse af forsikringsaftalen at aftale andre opsigelsesvilkår, da opsigelsesbestemmelsen kun gælder "medmindre andet skriftligt aftales med Dansk Kautions". Forsikringskunden har derfor mulighed for f.eks. at aftale, at forsikringen også dækker afløb efter opsigelse. Dansk Kautions påpeger dog, at såfremt der aftales andre og mere lempelige forsikringsvilkår, vil forsikringen selvsagt blive tilsvarende dyrere.

Dansk Kautions oplyser i øvrigt, at såfremt forsikringstager i en opsigelsessituation fremsætter ønske om dækning i afløbsperioden, så foretager Dansk Kautions en konkret vurdering af, om det vil være rentabelt af give forsikringstager den ønskede forlængede dækning. Ifølge Dansk Kautions vil dette i langt den overvejende del af forsikringsforholdene være tilfældet. Afløbsdækning nægtes kun i de situationer, hvor forsikringstager på opsigelsestidspunktet har et forholdsmæssigt meget stort antal misligholdte fordringer.

Samtidig vil Dansk Kautions ofte i en opsigelsessituation selv tilbyde forsikringstager, at forsikringen forlænges til også at dække afløbsperioden, hvis Dansk Kautions skønner, at en sådan forlængelse vil være forretningsmæssig rentabel.

Dansk Kautions anfører samtidig, at det ikke er korrekt, at et nyt forsikringssselskab aldrig vil overtage fordringer, som hidrører fra et tidligere forsikringsforhold, og som allerede kan risikere at være misligholdte. Det er Dansk Kautions opfattelse, at det efter en konkret vurdering ofte kan være en forretningsmæssig fornuftig beslutning at overtage en forsikringstagers samlede portefølje incl. udestående fordringer.

Dansk Kautions påpeger endelig, at forskellighederne vedrørende opsigelsesbetingelser i forhold til de øvrige udbydere på markedet er begrundet i, at Dansk Kautions forsikringsvilkår bygger på et princip, hvorefter udestående fordringer som udgangspunkt overtages fra forsikringssselskab til forsikringssselskab, hvorimod NCM/EKR og BG Garanti benytter sig af et princip, hvor udestående fordringer forbliver i det hidtidige forsikringssselskab. Dansk Kautions oplyser i øvrigt, at Dansk Kautions vilkår i vidt omfang svarer til en række udenlandske forsikringsudbydere.

Ved tegning af forsikring hos Dansk Kautions er det udgangspunktet, at Dansk Kautions overtager forsikringen af fordringer vedrørende allerede foretagne leverancer, medmindre debitor allerede

har misligholdt fordringen. Som tidligere nævnt foretager Dansk Kautions dog en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

3.4.2 BG Garanti

Af BG Garantis almindelige betingelser, § 11 A fremgår det, at "Forsikringen kan til enhver tid opsiges af BG Garanti og forsikringstager med 30 dages varsel. Når opsigelse er sket, er forsikringer, der vedrører leverancer, der er opstået efter opsigelsestidspunktet, ikke dækket."

Det betyder, at BG Garanti dækker afløbet på udestående forsikrede saldi på opsigelsestidspunktet. Der er altså dækning for leverancer, der er foretaget før opsigelsen, men som misligholdes af debitor efter forsikringstagers opsigelse af forsikringen. BG Garanti dækker med andre ord også, selvom forsikringsbegivenheden først indtræder efter opsigelsen af forsikringsaftalen, hvis leverancen er sket før opsigelsen. Der beregnes herefter præmie af udestående forsikrede saldi opgjort pr. opsigelsesdatoen, indtil risikoen er endeligt ophørt på alle forsikrede debitorer.

Hvor dækningen hos Dansk Kautions som udgangspunkt lægger vægt på, om forsikringsbegivenheden - debtors insolvens - er indtrådt inden opsigelsen, er det afgørende for BG Garanti derimod, om leveringen af varerne til debitor er sket inden opsigelsen.

Ved tegning af forsikring hos BG Garanti er det udgangspunktet, som hos Dansk Kautions, at forsikringssselskabet overtager forsikringen for leverancer foretaget før forsikringen blev tegnet, medmindre fordringen allerede er misligholdt. Der sker dog en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Præmiebetalingen til BG Garanti sker som udgangspunkt kvartalsvis forud som et a contobeløb, jf. BG Garantis almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring, § 10 B. Efterfølgende, når det kan opgøres, hvor stor forsikringstagers forsikrede risiko rent faktisk har været i det pågældende kvartal - det vil sige hvor stor den udestående portefølje har været - beregnes det herefter, hvad det nøjagtige præmiebeløb er. BG garanti har oplyst, at spørgsmål om præmiebetaling ofte aftales individuelt med forsikringstager.

4. Vurdering

4.1 Konkurrencelovens § 6

Konkurrencelovens § 6, stk. 1 forbyder virksomheder at indgå konkurrencebegrænsende aftaler.

Aftalebegrebet skal i overensstemmelse med praksis efter EU-konkurrenceretten fortolkes bredt. I bemærkningerne til forslaget til konkurrencelovens § 6, stk. 1 fremgår det således, at eksempelvis standardsalgsbetingelser, der indgår i de almindelige forretningsforhold mellem en leverandør og dennes kunder, efter omstændighederne vil kunne være omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Det må derfor antages, at også standardbetingelser som Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring, som vedtages mellem parterne ved indgåelse af forsikringsaftalen, vil kunne være omfattet af forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Rent ensidig adfærd fra en part er ikke omfattet af aftalebegrebet. Men eftersom de almindelige betingelser vedtages af parterne ved indgåelse af forsikringsaftalen, er der tale om en aftale i konkurrencelovens forstand.

Dansk Kautions præmieindtægter var i 1996 på 151,3 mio. kr. Som ovenfor nævnt har Dansk Kautions en estimeret andel af det danske marked på ca. 40 %. Dansk Kautions aftaler er derfor ikke omfattet af konkurrencelovens § 7, hvorfor BG Garantis klage over Dansk Kautions opsigelsesvilkår kan behandles efter konkurrencelovens § 6, stk. 1.

4.1.1 BG Garantis argumenter

Ifølge BG Garanti er Dansk Kautions standardbestemmelser således konstrueret, at den forsikrede virksomhed ved opsigelse af aftalen med Dansk Kaution ikke kan få dækket tab på fordringer i afløbsperioden.

Endvidere hævder BG Garanti, at Dansk Kaution på trods af standardvilkårenes § 13, stk. 2 "medmindre andet skriftligt aftales med Dansk Kaution" generelt er utilbøjelig til at forlænge forsikringens dækning til også at gælde i afløbsperioden (selvfølgelig mod betaling af sædvanlig forsikringspræmie).

BG Garanti mener, at bestemmelsen betyder, at virksomheder, som opsiges sine forsikringer i Dansk Kaution, risikerer selv at skulle dække tab på debitorer, til hvem der er leveret før opsigelsen.

Samtidig er der ifølge BG Garanti ingen forsikringsselskaber, som vil påtage sig at overtage forsikringer for fordringer, der hidrører fra tidsrummet før det ny forsikringsforhold er trådt i kraft, og som allerede kan risikere at være misligholdt.

BG Garanti mener derfor, at opsigelsesvilkårene i Dansk Kautions standardbetingelser er således konstrueret, at de vanskeliggør skift fra Dansk Kaution til et andet forsikringsselskab. Forsikringskunderne stavnsbindes derfor reelt til Dansk Kaution, fordi de risikerer store tab ved overgang til andre forsikringsselskaber.

I øvrigt mener BG garanti, at Dansk Kautions standardbetingelser vildleder forsikringskunderne til at tro, at de er dækket også i afløbsperioden, ligesom hos de øvrige udbydere på markedet - eller at standardbetingelserne giver mulighed for efterfølgende at aftale en sådan dækning, hvilket ikke umiddelbart er tilfældet.

BG Garanti anser det ikke for rimeligt at forlange, at forsikringskunden allerede ved tegning af forsikringer hos Dansk Kaution skal være opmærksom på problemstillingen omkring dækning i afløbsperioden, således at der aftales andre betingelser allerede ved aftalens underskrift. BG Garantis erfaringer viser, at selv meget store virksomheder er kommet i klemme ved skift af forsikringsselskab fra Dansk Kaution til andre udbydere, fordi de ikke har været i stand til at gennemskue, at opsigelsesvilkårene i Dansk Kautions almindelige betingelser betyder, at selskabet ikke dækker tab i afløbsperioden. Ifølge BG Garanti bliver resultatet således, at virksomheden må vælge mellem enten selv at måtte bære tab på dubiøse debitorer i afløbsperioden eller forblive som kunde hos Dansk Kaution.

Ifølge BG Garanti har bestemmelsen i § 13, stk. 2 i Dansk Kautions almindelige betingelser derfor til formål og følge at begrænse konkurrencen, hvorfor bestemmelsen er i strid med forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

4.1.2 Dansk Kautions argumenter

Dansk Kaution har oplyst, jf. ovenfor, at det er muligt for forsikringstager at udtage enkeltdebitorer af forsikringen. På den måde vil det være muligt i forbindelse med nye leverancer at flytte sine forsikrede debitorer over i et andet forsikringsselskab. Da forsikringstager ikke har opsagt forsikringen, vil udestående fordringer for gamle leverancer fortsat være dækket hos Dansk Kaution. Da forsikringstager i Dansk Kaution kun betaler præmie på grundlag af de udestående fordringer for tilmeldte debitorer, vil der ikke skulle betales forsikringspræmie for mere, end der rent faktisk er forsikret. På den måde vil det være muligt gradvist at afvikle sine forsikringsforhold i Dansk Kaution uden egentlig at opsiges forsikringen og risikere, at hængende debitorer ikke dækkes.

BG Garanti har hertil oplyst, at sædvanlige policevilkår i branchen og i Dansk Kaution er, at en nærmere defineret mængde af debitorer skal være omfattet af forsikringen. Sådanne betingelser kan være knyttet til samlet kreditmaksimum, geografiske områder, produkter og markedssegmenter, eller at forsikringstager er forpligtet til at ansøge en debitor forsikret, når den

udestående saldo hos vedkommende debitor forventes at overstige en given bestemt beløbsgrænse. Det vil sige, at der sædvanligvis vil være en pligt til at have alle kunder over en vis størrelse eller af en bestemt type forsikret i det pågældende forsikringselskab. Dermed kan forsikringstager ikke i forsikringsperioden framelde den enkelte debitor uden at misligholde policens bestemmelser. Såfremt en forsikringsaftale er indgået på ovenstående policevilkår indebærer dette således, at forsikringstagers eventuelle ønsker om ophør af forsikring af den enkelte debitor kun kan ske ved forsikringstagers opsigelse af forsikringen i sin helhed.

Dansk Kaution har dertil oplyst, at der i omkring en tredjedel af Dansk Kautions forsikringsaftaler er indføjjet en eller anden form for binding af forsikringstager - enten i form af krav om, at alle forsikringstagers kunder skal være forsikret hos Dansk Kaution, eller at bestemte af forsikringstagers kunder skal være omfattet af forsikringen.

Det betyder samtidig, at der for så vidt angår omkring to tredjedele af Dansk Kautions forsikringsaftaler ikke er noget betingelser, der forhindrer forsikringstager i at lave den omtalte glidende overgang til et andet forsikringselskab.

Hvis en forsikringstager er i gang med gradvist at flytte sine forsikrede debitorer vil reaktionen fra Dansk Kaution kunne være enten at opsigelse af forsikringstager eller at tilbyde en genforhandling af vilkårene. Forsikringstager er dog anderledes stillet, hvis det er Dansk Kaution og ikke forsikringstager selv, der opsiger forsikringen. I tilfælde af Dansk Kautions opsigelse af forsikringsforholdet vil forsikringstager nemlig være dækket også i afløbsperioden efter opsigelsen, jf. de almindelige betingelser § 13, stk. 3.

4.1.3 Konkurrencestyrelsens vurdering

Dansk Kaution bestrider ikke, at deres standardopsigelsesbetingelser er forskellige fra den øvrige branches. Dansk Kautions almindelige betingelser åbner dog mulighed for, at der aftales andre opsigelsesbetingelser end de, der fremgår af standardbetingelserne.

Forsikringstagers primære interesser må dels være, at der faktisk er forsikringsdækning for de begivenheder, som forsikringstager med rimelighed kan forvente er dækkede, dels at der er mulighed for selv at vælge hvilket forsikringselskab, man vil være kunde hos.

Konkurrencelovens formål er ikke at standardisere konkurrencen, men derimod at fremme effektiv konkurrence. Formålet kan derfor ikke være, at der skabes ens forhold på markedet, men at de forskellige udbydere på markedet har muligheder for at konkurrere.

Derfor må det også sikres, at der ikke skabes bindinger i markedet, der reelt forhindrer, at konkurrencen bliver effektiv.

På den ene side følger det af ovenstående, at forsikringstageren ved tegning af forsikringen har mulighed for at aftale andre opsigelsesvilkår end de, der fremgår af de almindelige betingelser. Forsikringstager har altså muligheden for at frigøre sig fra risikoen for selv at skulle bære et eventuelt tab på debitorer i afløbsperioden.

Dansk Kaution vælger blandt andet at konkurrere på prisen. Hvis forsikringstageren vælger et billigt produkt, kan vedkommende også risikere at få dårligere forsikringsdækning i en opsigelsessituation. Forsikringstager har dog muligheden for ved tegning af forsikringen at vælge en bedre dækning i tilfælde af opsigelse, men præmien vil så blive tilsvarende dyrere.

Det fremgår af Sø- og Handelsrettens dom af 10. juli 1998, at Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser ikke er i strid med aftalelovens § 36. Opsigelsesbestemmelserne i Dansk Kautions almindelige betingelser er således hverken urimelige eller så vildledende og vanskeligt gennemskuelige for forsikringstagerne, at der er tale om et aftaleretligt problem.

På den anden side kan Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser have en faktisk indelåsningseffekt, fordi forsikringstagerne ikke i forbindelse med tegning af forsikringen er opmærksom på, at der kan opstå problemer med dækning af hængende debitorer i perioden efter en opsigelse. Selvom forsikringstager ved tegning af forsikringen har haft muligheden for at aftale andre opsigelsesbetingelser, så bliver den forsikrede reelt først opmærksom på problemstillingen i det øjeblik, opsigelsen er aktuel. Selv store, eksporterende virksomheder er tilsyneladende ikke altid i stand til i forbindelse med tegning af forsikring hos Dansk Kaution at forudse de problemer, der kan opstå ved opsigelse.

Hvis en forsikringstager ikke ved aftaleindgåelsen har aftalt andre opsigelsesvilkår end de, der fremgår af Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser, har forsikringstager ikke noget krav på, at forsikringsperioden forlænges for hængende debitorer. Det er udelukkende Dansk Kautions vurdering, om det vil være rentabelt at forlænge forsikringstagers dækningsperiode. Forsikringstager har heller ikke nogen garanti for, at andre selskaber vil tegne forsikring, der omfatter disse debitorer.

Dansk Kaution har imidlertid oplyst, at selskabet i langt de fleste tilfælde selv tilbyder at forlænge forsikringen efter opsigelsen, eller imødekommer forsikringstagers anmodning om, at forsikringen forlænges til også at dække tab i afløbsperioden.

Dansk Kaution har desuden oplyst, jf. ovenfor afsnit 3.4.1, at det er muligt for forsikringstager at udtage enkeltdebitorer af forsikringen. På den måde vil det være muligt gradvist at flytte sine forsikrede debitorer over i et andet forsikringsselskab. Og da forsikringstager i Dansk Kaution kun betaler præmie på grundlag af de udestående fordringer i perioden, vil der ikke skulle betales forsikringspræmie for mere, end der rent faktisk er forsikret. På den måde vil det være muligt at afvikle sine forsikringsforhold i Dansk Kaution uden egentlig at opsiges forsikringen og risikere, at hængende debitorer ikke dækkes.

Idet forsikringsbetingelserne som nævnt i vidt omfang aftales individuelt mellem forsikringstager og forsikringsselskabet vil der selvsagt være mulighed for, at forsikringstager får konstrueret en individuel forsikringsaftale, som viser sig at være uhensigtsmæssig for eksempel i en opsigelsessituation.

For så vidt angår Dansk Kautions almindelige betingelser for debitor- og eksportkreditforsikring findes der dog ikke at være noget, der hindrer forsikringstager i gradvist at flytte sine forsikrede debitorer over i et nyt selskab og derved undgå risikoen for tab på hængende debitorer i afløbstiden.

Der findes derfor ikke at være grundlag for at fastslå, at Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser er i strid mod forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

4.2 Konkurrencelovens § 11

BG Garanti hævder, at Dansk Kaution med sine standardvilkår misbruger sin dominerende stilling på markedet til at forringe mulighederne for de øvrige konkurrenter, da vilkårene vanskeliggør skift fra Dansk Kaution til andet forsikringsselskab. Dansk Kaution skulle således i kraft af sin position på markedet være i stand til yderligere at forøge sin markedsandel ved at forhindre, at forsikringskunderne skifter til andre udbydere.

BG Garanti hævder endvidere, at Dansk Kaution misbruger sin dominans til at anvende ulige vilkår for ydelser af samme værdi overfor handelspartnere, som derved stilles ulige i konkurrencen. Dette fordi Dansk Kaution ifølge BG Garanti i opsigelsessituationen tilbyder at aftale dækning i afløbsperioden for nogen forsikringskunder, men ikke for andre.

Dominerende stilling foreligger, når en virksomhed har en sådan økonomisk magtposition, at

virksomheden er i stand til at hindre, at der opretholdes en effektiv konkurrence på markedet, således at virksomheden i betydeligt omfang kan anlægge en uafhængig adfærd overfor sine konkurrenter og kunder.

Konkurrencestyrelsen finder imidlertid ikke, at der er anledning til nærmere at vurdere, hvorvidt Dansk Kaution måtte have en dominerende stilling på markedet, fordi de forhold, som er lagt til grund for vurderingen af, at Dansk Kautions standardopsigelsesvilkår ikke er i strid med forbudet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, tilsvarende må føre til, at bestemmelsen ikke kan udgøre et misbrug i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 1.

4.3 Konklusion

Markedet for debitor- og eksportkreditforsikring er et professionelt marked, hvor den alt overvejende hovedregel er, at forsikringsbetingelserne aftales individuelt mellem forsikringstager og forsikringsselskabet.

Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser indeholder mulighed for, at der på tidspunktet for indgåelse af forsikringsaftalen aftales andre opsigelsesbetingelser, og det fremgår tydeligt af standardbetingelserne, at denne mulighed foreligger.

I de tilfælde, hvor forsikringstager ikke har aftalt andre opsigelsesbetingelser end de, der fremgår af Dansk Kautions standardopsigelsesbetingelser, findes der ikke grundlag for at antage, at betingelserne isoleret set er i strid med konkurrencelovens § 6, stk. 1 eller § 11, stk. 1.

Der lægges i den forbindelse vægt på, at selv om standardopsigelsesbetingelserne ikke automatisk indebærer, at en forsikringstager, der selv opsiger forsikringen, kan opnå forsikringsdækning for hængende debitorer, er Dansk Kautions normale praksis, at forsikringen forlænges for allerede foretagne leverancer og dermed dækker tabsrisikoen for hængende debitorer.

Endelig lægges der vægt på, at de almindelige betingelser ikke er til hinder for, at forsikringstager gradvist kan frigøre sig for forsikringsforholdet til Dansk Kaution uden risiko for manglende forsikringsdækning ved opsigelse, og uden væsentlige konsekvenser for præmiestørrelsen, ved løbende at flytte dækningen af enkeltdebitorer over i et nyt forsikringsselskab.

For en samlet vurdering findes der derfor ikke at være grundlag for at imødekomme BG Garantisklages klage.